

Uitdagingen van de energie transitie

Presentatie Congres *Energy Next*

Dordrecht – 10 december 2015

Remko Bos
Directeur Energie ACM
Vicepresident CEER

ACM als toezichthouder

ACM bevordert kansen en keuzes voor consumenten en bedrijven

- Consument centraal op drie manieren:

⇒ *marktwerking*

⇒ *bescherming*

⇒ *empowerment*

- Met oog voor publieke belangen
- Toezichtstijl: risico gericht, effect centraal

Publieke belangen in energietoezicht

⇒ *Betaalbaarheid*

⇒ *Betrouwbaarheid*

⇒ *Duurzaamheid*

ACM als toezichthouder

- ACM draagt bij aan integratie Europese markt, onder andere via Europese netcodes
- ACM reguleert en houdt toezicht op netbeheerders: non-discriminatoire toegang, tarieven, transparantie
- ACM houdt toezicht op leveranciers: voorwaarden, vergunningen

Streven naar geïntegreerde Europese markt

- Marktintegratie leidt tot grotere efficiëntie: welvaartsvoordelen
- Marktintegratie draagt bij aan leveringszekerheid in Europees verband
- Van marktkoppeling naar voltooiing marktintegratie: balanceren over de grenzen heen, verbetering van werking handelsmarkten

Energietransitie leidt tot uitdagingen

- Aanbod duurzame energie is volatieler dan conventionele
- Flexibiliteit aan vraagkant nog onvoldoende om daarop in te spelen
- Meer decentrale (lokale) productie... met gevolgen voor belasting regionale netwerken
- Leveringszekerheid en betrouwbaarheid hoger op de agenda:
 - ☐ Volatiliteit van aanbod duurzame energie
 - ☐ Groningen gas

Energietransitie leidt tot uitdagingen in Europa

- Conventionele energie versus gesubsidieerde duurzame wind en zon
- Aanpak van verduurzaming verschilt per lidstaat
- Nog geen goed werkend ETS: te lage CO2 prijzen
 - ⇒ Marktverstoringen: prijzen reflecteren niet langer de onderliggende kosten
- Leveringszekerheid ook op Europese agenda

Oplossingsrichtingen

- Meer aandacht voor *demand side response*: flexibele prijzen
- Opslag van elektriciteit als schakel tussen vraag en aanbod: markt voor opslag ontwikkelt zich
- Netbeheerders moeten energietransitie faciliteren... maar zijn geen marktpartij.
 - ⇒ ACM toetst rol netbeheerder/netwerkbedrijf: geen verstoring *level playing field*
- De rol van experimenten (bijvoorbeeld flexibele prijzen, opslag) wordt belangrijker vanwege innovatie, oppassen voor ongebreidelde experimenteerruimte netbeheerders
- Verdere uitrol van warmtenetwerken

Oplossingsrichtingen Europa

- Verdergaande Europese harmonisatie/regie nodig:
 - ⇒ Verbeteren van Europese marktwerking: prijsprikkels, beter werkende handelsmarkten
 - ⇒ Leveringszekerheid in Europees perspectief oppakken
 - ⇒ Wanneer ingrijpen in markt nodig is:
 - Kostenefficiënt
 - Met zo min mogelijk marktverstoring

De consument als prosumer

- De consument gaat zelf lokaal elektriciteit opwekken en opslaan, in groep of als individu
- De netwerken moeten geschikt worden gemaakt voor veel meer decentrale invoeding
- Risico van congestie op regionaal netwerk bij veel aanbod:
 - ⇒ *Demand side response* en opslag worden belangrijk
 - ⇒ Marktgeoriënteerd congestiemanagement op regionaal niveau
 - ⇒ Noodzaak tot flexibele transporttarieven?
 - ⇒ Netwerkverzwaring

De consument als gebruiker

- Consument zal op goedkope momenten inkopen (bij groot aanbod)
- Randvoorwaarde: beschikbaarheid slimme meter en *real time pricing*
- Nieuwe rollen, businessmodellen en markten: bedrijven die apps ontwikkelen, *aggregators*...
- ...met nieuwe vragen, bijvoorbeeld rondom management gebruiksdata en waarborging privacy
- De markt moet zijn werk doen, netbeheerders moeten faciliteren via betrouwbare en efficiënte netwerken
- *Consumer empowerment* belangrijk: *tell everyone*

De beschermde consument

- Energietransitie vraagt veel extra investeringen...
- ...ook in transportnetwerken, bijvoorbeeld de aansluiting van windparken op land en zee
- Dit brengt hoge kosten voor de consument mee: er is geen *free lunch*
- Toets op kostenefficiëntie en redelijk rendement door ACM
- Monitoring van leveringszekerheid energievoorziening

ACM stelt consument centraal

- Publieke belangen: betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid
- Energietransitie brengt nieuwe uitdagingen
- Verdergaande Europese integratie noodzakelijk
- Netbeheerders moeten energietransitie faciliteren
- De rol van de consument gaat veranderen
- Rollen ACM:
 - ⇒ bevordering Europese marktintegratie
 - ⇒ bewaker rol netbeheerder en gelijk speelveld
 - ⇒ Toets op kostenefficiëntie en redelijk rendement
 - ⇒ Monitoring leveringszekerheid
 - ⇒ *Empowerment* van de consument in zijn veranderende rol